

FONS RÀDIO GIRONA

1 ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

- 1.1 CAT / CRDI / 45
- 1.2 Fons Ràdio Girona
- 1.3 1959 - 2004
- 1.4 Fons
- 1.5 913 enregistraments sonors en diferents formats (120 cintes magnetofòniques, 141 DAT, 284 CDs, 350 cintes de casset, 8 Mini Disk i 5 discs) i 2.500 fotografies.

2 ÀREA DE CONTEXT

- 2.1 Ràdio Girona (EAJ 38 Ràdio Girona, Radio España Gerona, Ràdio Girona Cadena SER)
- 2.2 Ràdio Girona va néixer com a una filial de Ràdio Associació de Catalunya (Barcelona) amb el nom de EAJ 38 Ràdio Girona. Va emetre per primera vegada el 10 de desembre de 1933, amb una locució de Francina Boris que començava així: "Aquí Ràdio Girona, aquí EAJ 38 Ràdio Girona".

Els primers estudis de l'emissora estaven situats al número 6 del carrer Carreras Peralta però ben aviat es van traslladar al número 10 del carrer de la Força. El primer director va ser Alexandre Figa i els primers locutors Jordi Carreras i Francina Boris.

Durant l'època de la segona república varen col·laborar intel·lectuals com Jaume Vicens Vives, Carles Rahola, Joaquim Pla Cargol o Miquel de Palol, entre d'altres.

El 1936, amb l'esclat de la Guerra Civil, la ràdio es va convertir en un instrument de propaganda política i a finals d'aquell any la Generalitat es va apropiat de les emissores de Barcelona i, en ser-ne filial, també de la de Girona. En el transcurs de la guerra la ràdio va servir com a instrument per narrar la crònica de guerra i per alertar els ciutadans dels bombardejos de l'aviació enemiga. L'any 1937 hi havia enregistrats a Girona poc més de 1.600 aparells de ràdio.

El mes de febrer de 1939 les tropes franquistes van entrar a Girona. Amb el canvi de règim EAJ 38 va passar a dir-se Radio España Gerona i fou nomenat un nou director, Emili Banda Moras. També en aquell moment van arribar nous locutors com Joan Viñas i Amàlia Reixach. Les emissions passaren a ser en castellà i els continguts es van omplir de propaganda franquista.

Durant aquella època eren freqüents els continguts de caràcter religiós, com les misses i els rosaris i existia la figura del capellà locutor. Un dels més famosos va ser Josep Maria Verdura, "el padre Mariver" amb el qual hi col·laborà el periodista Narcís-Jordi Aragó en el programa "Vocación y progreso". Aragó també fou el presentador d'un altre programa religiós anomenat "Ressurrexit".

Als anys 50 van aparèixer altres tipus de programes de caràcter divulgatiu com "Radio escolar", conduït per Ramon Bover i Josep Maria Ministral, el qual es feia amb la col·laboració d'un grup de professors i tenia per objectiu de culturitzar i entretenir els escolars. Va comptar amb el patrocini de la Diputació que va crear a la Casa de Cultura el Servicio de Extensión Cultural, des d'on es realitzava el programa. Josep Maria Ministral va repetir la mateixa fórmula adreçada als adults amb el programa "Página abierta".

També a la dècada dels 50 començaren a consolidar-se els programes d'entreteniment. Una fórmula que va destacar pel seu èxit va ser la de les ficcions dramatitzades o radioteatre. També en aquella època van començar les retransmissions esportives. Un dels programes esportius que més anys va estar a la graella va ser Stadium, dirigit per Ernest Mascort. Als anys 70 va ser substituït per altres programes similars com "Sábado deportivo" o "Dominical deportes" conduïts per Narcís Planas.

Pel que fa a la música, a finals de març de 1941 va començar el programa "El disco dedicado" on s'oferia la llista dels discos que la censura permetia escoltar per tal que la gent pogués dedicar-los. A principis dels anys 50 la ràdio oferia només música de bandes militars, d'orquestrats o de cançons espanyoles.

A finals dels 50 el programa de moda va ser "Buscando la fama" presentat per Jaume Teixidor o "Jaume Tex". Gran part de la música a la ràdio es feia en directe i alguns compositors com Salvador Dabau van ser col·laboradors habituals de l'emissora.

La gran majoria de les emissions d'aquesta època no s'han conservat. El sistema per enregistrar els programes era gravar-los en disc, un sistema que resultava massa car per a l'empresa.

Fins als anys setanta tota la ràdio que es feia era en castellà, amb l'excepció d'alguns programes on s'atreuen a introduir el català en els personatges de ficció. Un dels primers a introduir el català en les locucions va ser Maurici Duran en el programa "Festa" on parlava de les tradicions de pagès.

L'any 1963 Ràdio Girona es va integrar en la cadena SER. A través de la mateixa freqüència es compartien les emissions de producció pròpia amb les que venien de la SER, de manera que Ràdio Girona va anar ampliant paulatinament les hores d'emissió fins a completar una programació ininterrompuda de 24 h.

El 8 de desembre de 1978 la ràdio s'instal·là en l'àtic del número 11 de la plaça Pompeu Fabra i l'any 1993 s'inauguraren els actuals estudis de la plaça Josep Pla.

- 2.3 El fons s'ha mantingut a les diferents seus de Ràdio Girona al llarg dels anys, però no ha estat objecte d'una política de conservació sistemàtica per part de l'empresa, de manera que gran part de la documentació sonora no es va arribar a enregistrar mai i una altra s'ha perdut o ha acabat en mans de particulars. Alguns enregistraments sonors i documentació relacionada (com ara guions de programes) es van recuperar l'any 2003 amb motiu de l'exposició que es va fer per commemorar el 70è aniversari de Ràdio Girona.

Quan als instruments de descripció, prèviament a l'ingrés del fons existia un inventari dels enregistraments en cinta magnètica, DAT, casset i Mini Disk i d'una part dels CDs (quedaven exclosos d'aquest inventari 169 CDs corresponents als programes "Sota mínims" i "Plats rescafats"). També existia un inventari de les fotografies en suport paper.

Un cop ingressat al Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI) de l'Ajuntament de Girona, l'any 2005, es va procedir al recompte de tot el material, a excepció de les fotografies que s'han deixat per a un tractament posterior. El fons es va organitzar segons un quadre de classificació basat en la tipologia dels documents i es va elaborar un catàleg a partir dels inventaris proporcionats per Ràdio Girona. Actualment en el catàleg hi ha 978 unitats documentals descrites i indexades, les quals corresponen a totes les sèries (excepte la de Música) dels documents datats entre 1959 i 2000.

L'any 2007 es va enviar el material a l'empresa Videolab amb seu a Barcelona per a la seva digitalització. L'any 2009 es va acabar la digitalització de tots els documents, resultant en fitxers en format BWF a 96KHz i 24 bit, tal i com recomanen els estàndards de la IASA (Internacional Association of Sound and Audiovisual Archives).

També l'any 2009 s'ha acabat l'edició i recodificació dels fitxers digitals en baixa resolució (format mp3) per a ser difosos a través del web del Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions.

- 2.4 La donació del fons es va fer el 7 de novembre de 2005 amb la signatura d'un conveni entre Ràdio Girona Cadena SER i l'Ajuntament de Girona.

3 ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

- 3.1 El fons està format per enregistraments sonors i fotografies. Els enregistraments sonors corresponen a diferents programes de producció pròpia emesos per Ràdio Girona, des d'informatius diaris, a programes d'entreteniment, música, esports, etc. Alguns dels documents són talls de veu de personatges destacats que s'han conservat per a reutilitzar en altres continguts, com les veus de Salvador Dalí o Josep Pla. Les fotografies representen moments de l'activitat quotidiana de la ràdio com locutors realitzant la seva feina als estudis, material tècnic, personatges entrevistats, i esdeveniments especials com retransmissions de concerts o festes populars.
- 3.2 No s'ha procedit a cap eliminació.
- 3.3 Es preveuen increments anuals amb la producció pròpia de Ràdio Girona que (en la data de la donació) correspon als programes "El balcó" i "Hora L".
- 3.4 La classificació del fons s'ha dut a terme segons un criteri basat en la tipologia de programa que correspon en gran mesura als diversos gèneres radiofònics.

4 ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

- 4.1 Lliure accés a la consulta.
- 4.2 Els drets d'explotació sobre el fons són compartits. L'Ajuntament de Girona deté els drets sobre els usos privats i els públics que no tinguin finalitat lucrativa, mentre que Ràdio Girona Cadena SER es reserva els drets d'explotació de sobre els usos públics amb finalitat lucrativa, d'acord amb el conveni de donació i els terminis que estableix la legislació. En els usos que corresponen a l'Ajuntament de Girona, aquest n'autoritza la reproducció sota les condicions establertes en cada cas pel Centre de Recerca i Difusió de la Imatge.
- 4.3 La llengua dels documents és majoritàriament el castellà per aquells documents anteriors als anys 70, el català i el castellà en proporcions similars per als documents dels anys 1970 a 1978 i majoritàriament el català per als documents posteriors a 1978.
- 4.4 Els enregistraments sonors originals requereixen de diferents aparells reproductors per a cada format: per a cintes magnetofòniques, per a cassets, per a cintes DAT (Digital Audio Tape) i per a Mini Disk. Els CDs poden ser escoltats amb qualsevol lector de CD-Audio. Quant a les còpies digitals, es poden escoltar en baixa resolució des de qualsevol ordinador en format mp3.
Els suports presenten en conjunt un bon estat conservació i només algunes cintes magnetofòniques presenten alguns signes de degradació.
- 4.5 Existeix un inventari de tot el fons (excepte 169 CDs corresponents als programes de ràdio "Sota mínims" i "Plats rescalats" dels anys 2000-2004).
Existeix un catàleg on es recullen 978 unitats documentals descrites i indexades amb accés a la consulta en línia a l'adreça http://www.girona.cat/sgdap/cat/consulta_text.php
Les unitats documentals descrites en aquest catàleg corresponen als enregistraments sonors (queden excloses les fotografies) de totes les sèries (excepte la de Música) corresponents als documents datats entre 1959-2000.

5 ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

- 5.1 Els originals es troben al CRDI (Centre de Recerca i Difusió de la Imatge) de l'Arxiu Municipal de Girona. Algunes cintes DAT són còpies de cintes magnetofòniques que no es conserven.
- 5.2 Tots els materials analògics han estat digitalitzats i es conserven en fitxers BWF (màsters) i mp3 (còpies en baixa resolució) al repositori digital de l'Ajuntament de Girona.
- 5.3 Juntament amb la documentació sonora i les fotografies, el fons conté altra documentació relacionada de la qual en formen part diversos exemplars de la Revista de Catalunya Ràdio (anys 1930), l'exemplar de la revista Ràdio Girona de 1951, 7 carpetes amb retalls de premsa, documentació textual referent al programa "La Sardana de Girona" (1965-1970) i alguns guions originals d'alguns programes, com "Ressurexit" i "Vocación y progreso" i alguns guions escrits per Carles Rahola.
- 5.4 Bibliografia:
Miquel GIL i BONANCIA. *50 anys de Ràdio Girona : 1933-1983*. [Figueres] : Carles Vallès, 1990.
Rosa GIL; Montserrat MINOBIS i PUNTONET. *Aquí ràdio : crònica de les ones a les comarques de Girona (1933-1982)*. Girona: : Col·legi de Periodistes de Catalunya. Demarcació de Girona, 2003.
Ràdio Girona Cadena Ser. *Ràdio Girona : 70 anys*. [Girona] : Ràdio Girona Cadena Ser, DL 2003.
Ràdio Girona : 70 anys : crònica de la primera ràdio. Girona : Música global discogràfica, 2004.

6 ÀREA DE NOTES

- 6.1 El document més antic que es conserva es una entrevista a Salvador Dalí datada a l'any 1959.
Les fotografies encara no han estat tractades.

7 ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

- 7.1 Descripció realitzada per Pau Saavedra sota la direcció de Joan Boadas. La revisió ha anat a càrrec de David Iglésias.

Per a la descripció a nivell de fons s'han consultat les publicacions sobre la història de Ràdio Girona relacionades en l'element 5.4.

7.2 Descripció feta seguint les recomanacions de la Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC) i, pel que fa a l'estructuració i codificació de la fitxa de fons, la Norma Internacional de Descripció Arxivística (ISAD(G)).

7.3 2009.